

bijlagen

Structuurvisie Stad Franeker 2015-2025

Franeker, Ster van de Elf Steden

Bijlage I

Hoofdstuk 4 van de 'Binnenstadsvisie Franeker'

DROOGH TROMMELEN EN PARTNERS

Binnenstadvisie Franeker

Opdrachtgever: Gemeente Franekeradeel
Contactpersoon: Mevrouw B. Postma

Projectteam DTNP: De heer D.J. Droogh
Mevrouw C. Hutting

Projectnummer: 1256.0113

Datum: 6 september 2013

Droogh Trommelen en Partners (DTNP)

Graafseweg 109 6512 BS Nijmegen

T 024 - 379 20 83 F 024 - 378 06 53

E info@dtnp.nl W www.dtnp.nl

Binnenstadsvisie Franeker

4 Toekomstvisie

4.1 Uitgangspunten en ambities

Aantrekkelijke binnenstad

Uit de voorgaande analyse kan geconcludeerd worden dat de binnenstad van Franeker over het algemeen een relatief goede uitgangspositie heeft. Door de toeristische en regionale verzorgingsfunctie is het aanbod aan winkels, cultuur en horeca relatief groot. Er is sprake van een sterke clustering van voorzieningen (zowel filialen als zelfstandigen) in de binnenstad, die verder gekenmerkt wordt door een zeer aantrekkelijke historische uitstraling, een goede autobereikbaarheid en een aangenaam verblijfsklimaat.

Dreiging toenemende leegstand

Wel neemt de leegstand de laatste jaren behoorlijk toe. Met name aan de grachten, in het oostelijke deel van de Dijkstraat en in het verouderde winkelcentrum Ockingahiem staan steeds meer units leeg. De kans is groot dat de leegstand de komende jaren verder zal gaan toenemen als gevolg van bevolkings-

krimp en landelijke trends in de winkelmarkt. Daar komt bij dat door de geplande uitplaatsing van de supermarkten C1000 en Lidl het aantal 'natuurlijke' bezoekers aan de binnenstad substantieel gaat dalen. Uitdaging is om een zo groot mogelijk deel van de supermarktbezoekers alsnog naar de binnenstad te krijgen. Daarnaast zal de positie van winkelcentrum Ockingahiem verder onder druk komen te staan, met dreigende leegstand en verloedering als gevolg.

Ambitie: versterking concurrentiepositie

Ondanks de landelijke trends heeft de gemeente Franekeradeel de ambitie om de dreigende leegstand een halt toe te roepen en de positie van de binnenstad te behouden en waar mogelijk verder te versterken. Er wordt gestreefd naar een levendig, compact en aantrekkelijk winkelgebied en behoud van de regionale concurrentiepositie. Belangrijk onderdeel in het beleid is versterking van de watersport als stimulator van de economie. Het doel is de kansen van de watersport beter te gaan benutten (masterplan waterrecreatie).

Binnenstad heeft goede uitgangspositie...

...maar toenemende leegstand ligt op de loer

DROOGH TROMMELEN EN PARTNERS

Versterken watersport om economie te stimuleren

Haalbare positie: boodschappen en recreatief winkelen

4.2 Haalbare positie

Boodschappen en recreatief winkelen

De vraag is welke functie en positie de binnenstad van Franeke in de nieuwe winkelmarkt de komende jaren kan innemen. In het algemeen zijn twee type centra in de toekomst vooral kansrijk: centra die een compleet boodschappenaanbod bieden en centra die voldoende sfeer en beleving bieden in het kader van recreatief winkelen.

Rekening houdend met het wijzigende consumentengedrag, bevolkingskrimp in de regio en de grotere binnensteden van Leeuwarden en Sneek in de nabijheid, kan de binnenstad van Franeke in de toekomst inzetten op het versterken van:

- Het doen van boodschappen en frequente aankopen voor inwoners van Franeke en Franekeradeel.
- Recreatief winkelen en verblijven voor inwoners van Franekeradeel, de regio en toeristisch-recreatieve bezoekers.

Toenemende oriëntatie vanuit regio

Aan de ene kant is de bevolkingskrimp een bedreiging voor Franeke. Immers, hoe minder

consumenten in het verzorgingsgebied, hoe minder potentiële bestedingen. Aan de andere kant is het ook een kans om de positie van Franeke als regionaal centrum te versterken.

Als gevolg van de voortdurende schaalvergroting in de detailhandel en de verwachte krimp zal het (kleinschalige) winkelaanbod in de omliggende dorpen naar verwachting de komende jaren verder verschrallen. Op het platteland zijn de verzorgingsgebieden vaak te klein om op termijn nog moderne voorzieningen overeind te kunnen houden. Voor de toekomst betekent dit dat bewoners in de regio steeds meer aangewezen zijn op winkels in grotere kernen om boodschappen te doen. Het aantal inwoners in de regio gaat dan wel afnemen, maar de kooporiëntatie op het winkelaanbod in Franeke zal toenemen.

Met de ontwikkeling van twee eigentijdse supermarkten en uitbreiding van de parkeercapaciteit aan de Leeuwarderweg krijgt Franeke een zeer aantrekkelijk supermarktcluster op een goed bereikbare locatie. Dit biedt kansen voor het aantrekken van consumenten uit de omgeving.

De kans bestaat dat veel consumenten die de supermarkten bezoeken vervolgens weer naar huis gaan en geen andere winkels meer bezoeken omdat de afstand te groot is. Door de matige functioneel-ruimtelijke verbinding van de Leeuwarderweg met de binnenstad is de trekkersrol van de supermarkten voor de binnenstad vanzelfsprekend allerminst zeker.

Een supermarkt trekt wekelijks tussen de 8.000 en 12.000 bezoekers. Om als binnenstad zo goed mogelijk te kunnen profiteren van het sterke supermarktcluster zal een zo groot mogelijk percentage van de bezoekers verleid moeten worden om na het supermarktbezoek ook nog een bezoek te brengen aan andere winkels in de binnenstad. Elke 10% extra combinatiebezoek van supermarktbezoekers levert substantiële bezoekersaantallen op voor de binnenstad.

Uit onderzoek blijkt dat de ruimtelijke relatie cruciaal is voor het combinatiebezoek (zie kader blz. 25). Versterking van de looproute tussen het nieuwe supermarktcluster aan de Leeuwarderweg en het winkelgebied van de binnenstad (via de Schoolsteeg) verdient dan ook de prioriteit.

Kansen als toeristisch-recreatief centrum

Door de veranderende winkelmarkt wordt het bieden van een aantrekkelijke sfeer en beleving in winkelcentra steeds belangrijker. Dat is immers niet door internet te vervangen. Daarnaast wordt winkelen steeds meer een vrijetijdsbesteding en hebben consumenten bij het winkelbezoek behoefte aan een aantrekkelijke omgeving waar ook iets te beleven is.

In dat opzicht bieden de rijke historie, diverse culturele voorzieningen (musea), het uitgebreide horeca-aanbod en het aangename verblijfsklimaat goede kansen om de positie als (recreatief) aantrekkelijk winkelgebied in de toekomst te behouden en waar mogelijk te versterken.

Ondanks de nabijheid van de binnenstad van Leeuwarden kan de binnenstad van Franeker voor bewoners in Friesland een leuk dagje uit zijn, mits er voldoende te beleven is. Ook voor toeristen is dat het geval. Voor watersporters is een goede bereikbaarheid per boot ook belangrijk. Meer dan nu kan de binnenstad profiteren van de bezoekers en sfeer van de watersport.

Met het plan voor de Kanaalzone is de gemeente al bezig om de bereikbaarheid voor kleine watersport te verbeteren*. De vaarverbinding met de Noordelijke Elfstedenroute zal binnenkort open gaan. Daarnaast wordt de Oosterpoortsdam een brug, zodat de route geschikt wordt voor de pleziervaart tussen het Van Harinxmakanaal en de stadsgrachten. Verder is het plan om passantenplekken langs de noordelijke bolwerken te realiseren. Hierdoor zal het aantal passanten per boot toenemen en dit biedt kansen voor de binnenstad.

Clustering voorzieningen in de binnenstad

In het verleden zijn veel maatschappelijke voorzieningen door ruimtegebrek buiten de binnenstad gesitueerd. Met de geleidelijke afname van de winkelfunctie in binnensteden, worden andere bezoekers (publiekstrekkers) extra belangrijk. De afnemende winkelfunctie in de binnenstad (bijvoorbeeld Ockingahiem, Dijkstraat, etc.) biedt ook weer kansen om maatschappelijke voorzieningen als tandarts, scholen en andere sociale voorzieningen een plek te geven in de binnenstad.

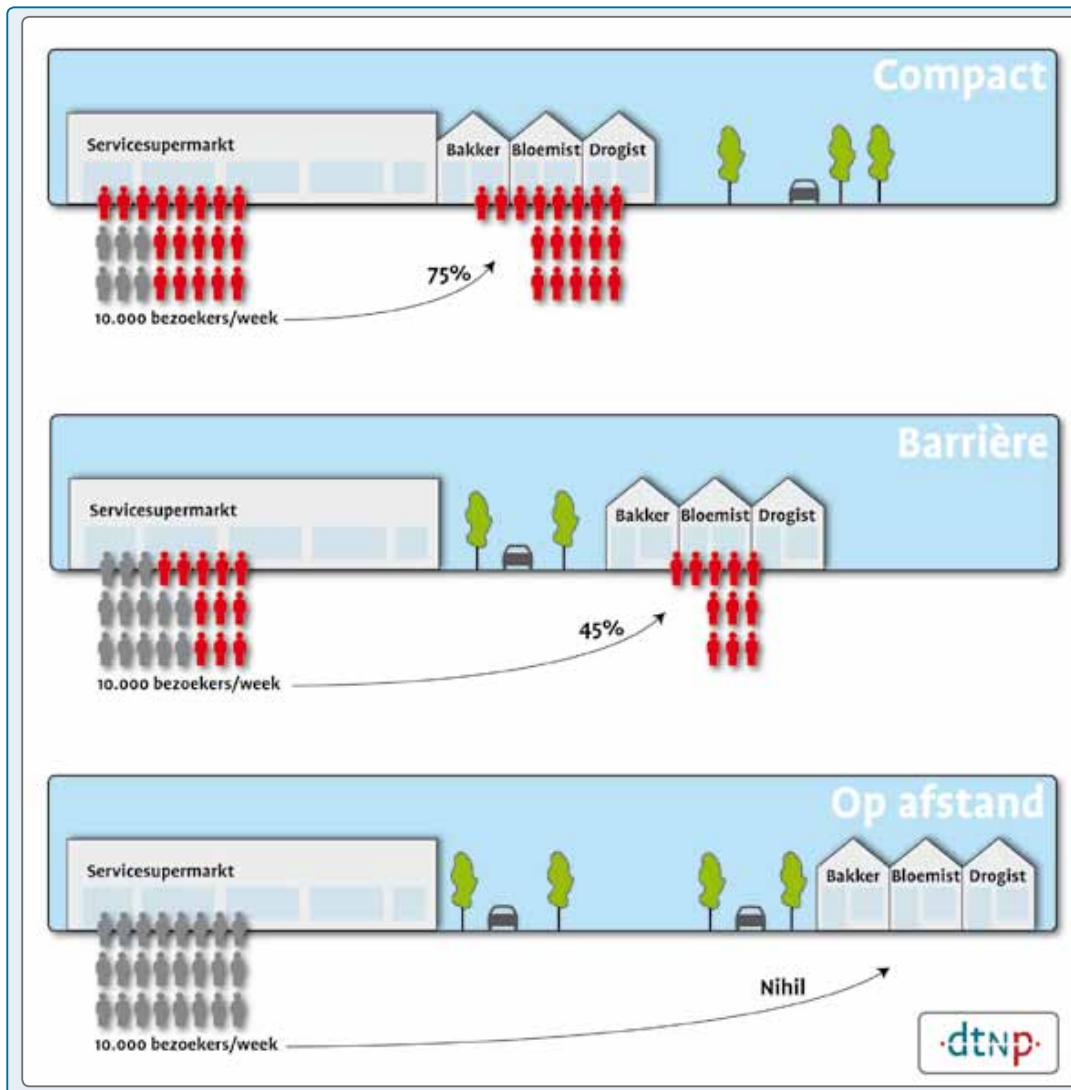
* Gemeente Franekeradeel (2013), Programma Kanaalzone

Combinatiebezoek supermarkten en speciaalzaken

Het combinatiebezoek tussen supermarkten en dagelijkse speciaalzaken is groot. Uit grootschalig onderzoek* onder 4.750 supermarktbezoekers in 30 dorps- en wijkcentra in Nederland blijkt dat gemiddeld 65% van de supermarktklanten één of meer andere winkels binnenloopt tijdens hetzelfde bezoek aan het winkelgebied. Het gaat al snel om grote aantallen klanten, aangezien een supermarkt wekelijks 8.000 tot 12.000 bezoekers heeft.

In centra waar de supermarkt op korte afstand van het overige winkelaanbod ligt (met de entree in het zicht) is het combinatiebezoek aanzienlijk hoger (75%) dan in situaties waar de ruimtelijke relatie minder goed is (grotere afstand, geen zichtrelatie). Het combinatiebezoek neemt dan heel snel af.

* DTNP (2010), Combinatiebezoek supermarkten en dagelijkse speciaalzaken

4.3 Gewenste structuur

Met een aantal maatregelen in de functioneel-ruimtelijke structuur kan ingespeeld worden op de trends en kan de positie als regionaal en toeristisch centrum worden versterkt. Rekening houdend met een geleidelijke afname van het aantal winkels (in Nederland) is het verstandig te streven naar concentratie van winkels in kansrijke deelgebieden. Kaart 7 geeft de binnenstadsvisie weer en toont de deelgebieden waar in de toekomst concentratie van winkels is gewenst (groen) en gebieden waar gestreefd kan worden naar functie-verbreding (oranje) en waar nieuwe detailhandel op termijn niet gewenst is. In overige gebieden (geen kleur) worden commerciële voorzieningen bij voorkeur de komende jaren afgebouwd. Een ruimtelijke vertaling van deze kaart is gewenst door het bestemmingsplan hierop aan te passen (zie 4.5).

Versterking winkelconcentratiegebied

Voorstraat-oost blijft geschikt als zwaartepunt van het kernwinkelmilieu. Samen met het Raadhuisplein is dit het hart van de binnenstad waar de meeste culturele functies

zijn gevestigd, de markt wordt gehouden en de meeste trekkers liggen. Dit vestigingsmilieu is vooral aantrekkelijk voor winkelketens in het midden en lagere marktsegment (prijsniveau). Voorstraat-west biedt door de representatie en zichtbare panden, de directe autobereikbaarheid voor de deur en de nabijheid van het kernwinkelgebied (Hema) een aantrekkelijk en onderscheidend vestigingsmilieu. Wel dreigt door uitplaatsing van Lidl een forse afname van passantenstromen in de binnenstad, vooral in Voorstraat-west. Het is daarom belangrijk dat het leegkomende pand (mogelijk in combinatie met naastgelegen panden) wordt heringevoerd met een nieuwe publiekstrekker in de niet-dagelijkse sector (bijvoorbeeld Action). Hierdoor kan Voorstraat-west voldoende passanten behouden waar ook andere winkels van kunnen profiteren.

Om de aantrekkelijkheid van de Voorstraat verder te vergroten kan gezocht worden naar mogelijkheden voor versterking van de relatie met de Martenatuin. Nu is de tuin vanaf de Voorstraat nauwelijks zichtbaar waardoor bezoekers vaak niet op de hoogte zijn van de aanwezigheid ervan. Het betrekken van de

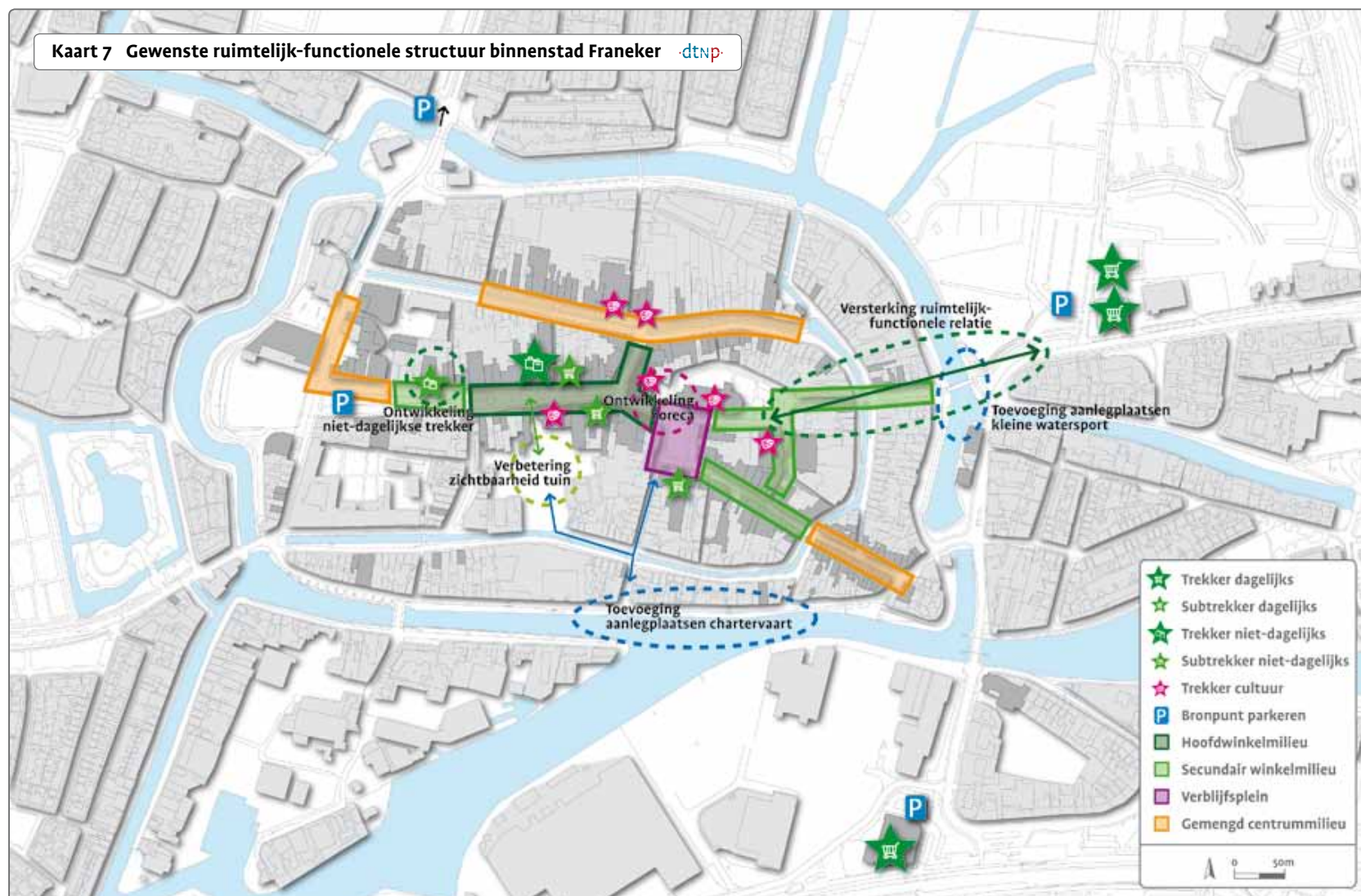
Voorstraat kernwinkelmilieu

Dijkstraat secundair winkelmilieu

DROOGH TROMMELEN EN PARTNERS

Kaart 7 Gewenste ruimtelijk-functionele structuur binnenstad Franeker dtnp

Martenatuin vergroot de belevingswaarde van de binnenstad als geheel.

Dijkstraat-west is ook in de toekomst geschikt als secundair winkelmilieu. Het is een aantrekkelijk vestigingsmilieu vooral voor zelfstandige ondernemers in de (modisch-) recreatieve sectoren. Door de lagere passantenstromen zijn de huren wat lager, en dit biedt kansen voor een meer gespecialiseerd aanbod. Van belang is om ruimte te bieden voor schaalvergroting (panden bij elkaar voegen) als daar bij ondernemers behoefte aan is.

Versterking horecafunctie Breedeplaats

De Breedeplaats blijft erg belangrijk als verblijfsplein en schakel tussen beide winkelgebieden. De functionele en ruimtelijke relatie van de Voorstraat met de Dijkstraat via de Breedeplaats is momenteel matig. De ruimtelijke mogelijkheden om de verbindende functie te versterken zijn echter beperkt. De verkeersfunctie langs het plein komt het verblijfsklimaat niet ten goede maar is vooralsnog cruciaal voor de bereikbaarheid van het St. Martiniplantsoen en het maakt onderdeel uit van de bevoorradingsroute.

Daarnaast lijken mogelijkheden voor toevoeging van publieksfuncties in de pleinwanden beperkt.

Om de verblijfs- en verbindingsfunctie van de Breedeplaats toch zoveel mogelijk te versterken kan gestreefd worden naar uitbreiding van de terrasfunctie. Een aanvulling van horecagelegenheden op de Breedeplaats is volgens het bestemmingsplan toegestaan mits zij de centrumfunctie van de binnenstad versterken c.q. ondersteunen. Het leegstaande pand waar voorheen Friesland Bank gevestigd was, biedt goede mogelijkheden voor invulling met een horecagelegenheid. Samenwerking met het Kaatsmuseum, dat in hetzelfde pand gevestigd is, kan leiden tot een aantrekkelijke horecagelegenheid met een culturele functie.

Opwaarderen route Schoolsteeg-St.Martinisteeg

Door de supermarktontwikkeling en de verruiming van parkeermogelijkheden aan de Leeuwarderweg komt het deelgebied rond de Schoolsteeg in een andere positie terecht. Tot nu toe was het al een gebied met relatief veel passanten door de ligging van vakantiepark Bloemketerp en het parkeer-terrein aan de Leeuwarderweg. Het aantal passanten zal

Voormalig Frieslandbank-gebouw geschikt als grand café

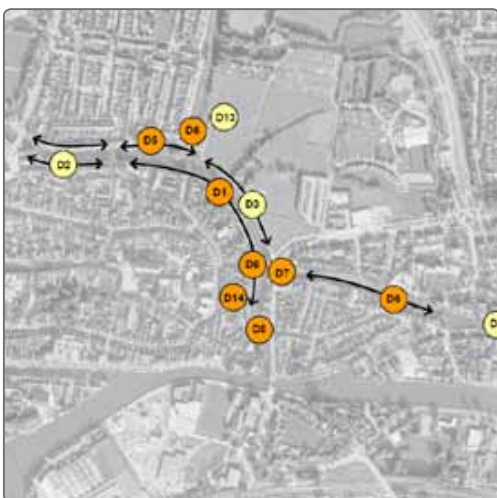

Te versterken route Leeuwarderweg richting binnenstad

DROOGH TROMMELEN EN PARTNERS

Transformatie tot gemengd centrummilieu

Masterplan waterrecreatie: meer passantenplekken

DROOGH TROMMELEN EN PARTNERS

behoorlijk (kunnen) gaan toenemen door de geplande ontwikkeling. Dit biedt kansen voor publieksgerichte voorzieningen in de Leeuwarderend, Schoolsteeg, St. Martiniplantsoen en de St. Martinisteeg. De ontwikkeling aan de Leeuwarderweg biedt niet alleen mogelijkheden, het is ook van groot belang dat de looproute richting de binnenstad versterkt en voor consumenten interessanter wordt. Alleen dan kunnen bezoekers verleid worden om na het supermarktbezoek ook nog de binnenstad in te gaan. Bij voorkeur krijgt het gebied in de toekomst een grotere publieksgerichte functie met meer winkels en mogelijk kleinschalige horeca (paragraaf 4.4).

Ockingahiem: gemengd centrummilieu

In en rondom winkelcentrum Ockingahiem staat de winkelfunctie onder druk. Door verplaatsing van C1000 naar de Leeuwarderweg zal het aantal passanten in dit deelgebied behoorlijk gaan dalen, met afnemende kansen voor ondernemers tot gevolg. Wel zal Poiesz mogelijk dit jaar een (relatief kleine) tweede vestiging openen op de voormalige Pluslocatie, waardoor de Sjaardemastraat een impuls zal krijgen. Het betreft vooralsnog een tijdelijke vestiging. Op langere termijn staat de

winkelfunctie in dit deelgebied onder druk. Met name Ockingahiem is door de verouderde uitstraling, incourante units en decentrale ligging (uit de loop), minder geschikt voor winkels. Dit sluit aan bij de (landelijke) afname van de behoefte aan winkelmeters en de verplaatsing naar en uitbreiding van winkelmeters aan de Leeuwarderweg. Op termijn kan in dit gebied ook gedacht worden aan andere centrumfuncties. Mogelijk biedt de locatie bijvoorbeeld (betere) kansen voor woon/zorgfuncties of andere maatschappelijke voorzieningen (paragraaf 4.4). Als entree van de binnenstad is de Sjaardemastraat nog wel geschikt voor commerciële voorzieningen.

Overige straten: gemengd centrummilieu

Ondanks de kansen voor de regionale en toeristische functie zal ook in Franeker het aantal winkels de komende jaren afnemen. In de toekomst wordt met prioriteit ingezet op behoud en versterking van publieksgerichte voorzieningen in de Voorstraat, Dijkstraat west, Breedplaats, Schoolsteeg, St. Martiniplantsoen en Leeuwarderend.

In de overige straten (Noord, Zilverstraat, Dijkstraat-oost, Ockingahiem, Sjaardema-

straat) blijft vestiging van winkels conform bestemmingsplan mogelijk. Het is echter verstandig om in deze gebieden in de toekomst te streven naar functieverbreiding. Door de decentrale ligging zijn de kansen voor een volwaardige winkelfunctie beperkt. Nieuwe kansen liggen mogelijk in een meer gemengd woon-werkmilieu in de luwte van de binnenstad, inspeliend op een toenemende behoefte aan flexibele woonvormen met werkruimte (zzp-ers, kantoor aan huis, atelierwoningen, etc.). Ook is het, rekening houdend met de vergrijzing en de nabijheid van voorzieningen, een geschikt woonmilieu (o.a. voor ouderen). Daarnaast bieden deze gebieden ruimte voor de toekomstige vraag naar maatschappelijke voorzieningen.

Een bijzondere positie heeft Dijkstraat-oost. Dit heeft te maken met de aanlooproute door de Dijkstraat. Met de ontwikkelingen omtrent de waterrecreatie en de ligging van het treinstation blijft Dijkstraat-oost een belangrijke doorgang naar de binnenstad. De publieksfunctie is hier meer van belang om reuring in dit deelgebied te behouden. Voor veel winkelfuncties is de passantenstroom echter te 'dun'. Naast bestaande functies en

de genoemde functieverbreiding, liggen hier mogelijk extra kansen voor gerichte (winkel-) functies die inspelen op de hier aanwezige passanten (watersport, route station).

Versterking bereikbaarheid per boot

Om beter te kunnen profiteren van de watersport is het belangrijk de bereikbaarheid van de binnenstad voor chartervaart en kleine watersport te verbeteren. In het Masterplan Waterrecreatie en Programma Kanaalzone zijn hier al plannen voor uitgewerkt. Gestreefd wordt naar toevoeging van passantenplekken voor kleine boten aan de noordoostzijde van de binnenstad. Om de route Leeuwarderend-Schoolsteeg- St. Martiniplantsoen visueel en qua beleving te stimuleren is de ontwikkeling van passantenplekken nabij het bruggetje aan de Leeuwaderweg gewenst (paragraaf 4.4).

Daarnaast wordt ingezet op toevoeging van aanlegmogelijkheden langs de Zuiderkade. Via de Hofstraat kunnen opvarenden eenvoudig de binnenstad bereiken. Wel is een aantrekkelijke looproute en zichtrelatie met de binnenstad van belang. De Martenatuin kan (door de belevingswaarde) benut worden als aanlooproute richting het winkelgebied.

4.4 Voorwaarden en maatregelen

Geen perifere winkelontwikkelingen

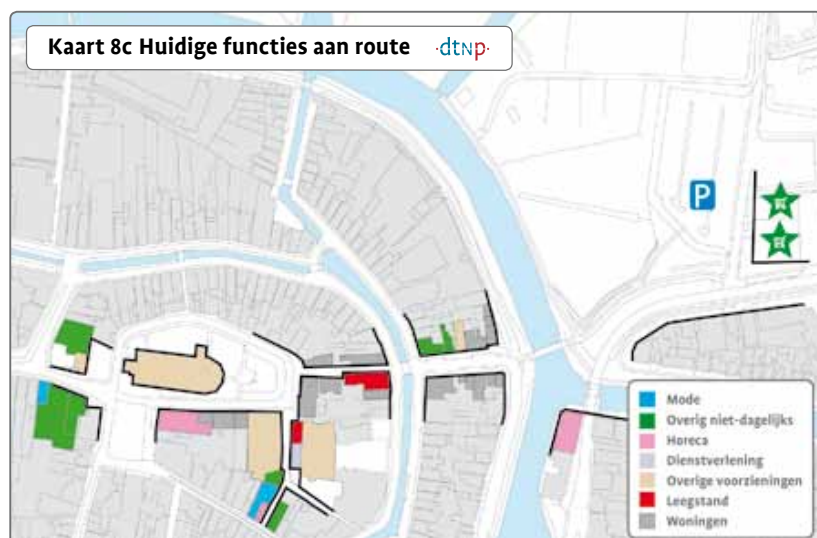
Voor het toekomstig functioneren van de binnenstad is het ten eerste van belang dat er op perifere locaties elders in Franeker en de gemeente geen nieuwe publieksgerichte (winkel)voorzieningen worden toegestaan. Om de binnenstad in een krimpende (winkel)markt aantrekkelijk te houden is het erg belangrijk om alle potenties die er zijn zoveel mogelijk te 'trechteren' naar de binnenstad. Voor een levendige binnenstad als 'huiskamer van Franekeradeel' en voldoende voorzieningen is consistent (detailhandels) beleid gericht op concentratie in de gewenste deelgebieden erg belangrijk.

Strategische projecten

Om invulling te geven aan de gewenste functioneel-ruimtelijke structuur van de binnenstad van Franeker kunnen twee strategische sleutelprojecten worden benoemd:

- Versterken van de functioneel-ruimtelijke relatie tussen de Leeuwarderweg (parkeerterrein en supermarkten) met de binnenstad.

DROOGH TROMMELEN EN PARTNERS

- Functiewijziging van winkelcentrum Ockingahiem tot woon/zorgfuncties of andere maatschappelijke voorzieningen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de mogelijkheden tot uitvoering van deze sleutelprojecten.

Versterken relatie Leeuwarderweg-binnenstad

De route van het parkeerterrein aan de Leeuwarderweg loopt via de Leeuwarderend, Godsacker, Schoolsteeg, St. Martiniplantsoen en de St. Martinisteeg (kaart 8a). Om supermarktbezoekers en/of toeristen te verleiden om naar de binnenstad te gaan zijn aan deze route enkele zichtlijnen van groot belang (kaart 8b). Het is gewenst om te streven naar een aantrekkelijker aanzicht op elk van de strategische zichtlocaties tijdens de wandeling naar de binnenstad.

Omdat er aan de route tussen de Leeuwarderweg en de binnenstad (Breedplaats en Dijkstraat) veel woningen liggen, is het lastig om de route voor bezoekers aantrekkelijker te maken door het toevoegen van voorzieningen (winkels, horeca, etc.) (kaart 8c). Op langere termijn

kan gestreefd worden naar transformatie van woningen tot een meer publieksgerichte functie.

Op de korte en middellange termijn zijn enkele maatregelen denkbaar waardoor bezoekers van de supermarkten en/of Bloemketerp geprikkeld worden om de binnenstad te bezoeken en tijdens de route daarnaartoe begeleid worden door een aantal aantrekkelijke functies/locaties ('3 stepping stones') (kaart 8d).

1. Water(sport)beleving vanaf Leeuwarderweg

Ten eerste is het van groot belang dat de route vanaf het parkeerterrein aan de Leeuwarderweg richting Leeuwarderend en Schoolsteeg aantrekkelijker wordt. Dit kan door een aantrekkelijke en herkenbare herinrichting van het voetpad en dat consequent doorvoeren tot aan de Dijkstraat en Breedplaats. Hierdoor ontstaat een duidelijke looprichting die consumenten als het ware naar de binnenstad begeleidt (het uitrollen van de 'rode loper' richting binnenstad) (impressie 1).

Ook zou het bestaande bruggetje vervangen kunnen worden door een groter, authentiek ophaalbruggetje. In de huidige situatie valt het bruggetje (en dus ook de gracht) vanaf het parkeerterrein aan de Leeuwarderweg nauwelijks op. Een groter ophaalbruggetje zou kunnen fungeren als landmark dat de aandacht trekt van bezoekers aan de supermarkten.

Daarnaast biedt de Noordergracht kansen om de watersportbeleving in de omgeving van het bruggetje te versterken. Hier zou bijvoorbeeld gestreefd kunnen worden naar uitbreiding van het aantal aanlegplaatsen voor de kleine watersport.

Daarnaast kan gedacht worden aan waterfiets- en/of kanoverhuur, vissteiger en een kleinschalige horecagelegenheid met een terras. Door toevoeging van dergelijke publieksgerichte functies in dit deelgebied ontstaat levendigheid en dat trekt de aandacht vanaf het parkeerterrein bij de twee supermarkten aan de Leeuwarderweg.

2. Publieksfunctie panden aan Schoolsteeg

In aansluiting op de Leeuwarderweg is ook in de Leeuwarderend en in de Schoolsteeg een consequente doorvoering van hetzelfde herkenbare looppad richting de binnenstad gewenst.

Een van de strategische locaties aan de looproute is de kruising van Godsacker met de Leeuwaderend en de panden die naast de Schoolsteeg gelegen zijn. Aan de Leeuwarderend zijn reeds enkele winkels gevestigd die passanten vanaf de Leeuwarderweg richting de binnenstad geleiden.

Het is gewenst dat met name het leegstaande pand Hilarides (en mogelijk ook aangrenzende panden) wordt heringevuld met een aantrekkelijke publieksgerichte voorziening (bijvoorbeeld een bakkerij of modewinkel). Het betreffende pand ligt in het directe zicht van de passant vanaf de Leeuwarderweg en vormt een zeer belangrijke schakel in de gehele route vanaf de Leeuwarderweg richting de Franeker binnenstad (impressie 2).

Door een publiekgerichte functie met een aantrekkelijke uitstraling aan de kruising toe te voegen, kan de aandacht gevestigd worden op de naastgelegen Schoolsteeg die de verbinding vormt richting het St. Martiniplantsoen.

Om dit te realiseren is wel medewerking van de vastgoedeigenaar van het Hilarides-pand (en aangrenzende panden) noodzakelijk. In samenwerking met de gemeente Franekeradeel kan de eigenaar zoeken naar een geschikte invulling en de uitstraling van het pand verbeteren.

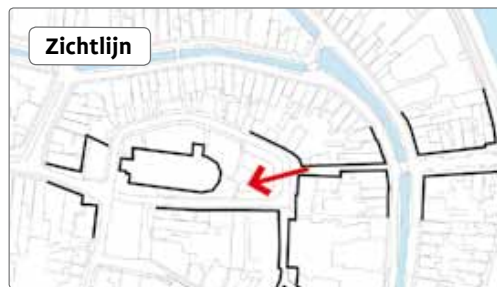

DROOGH TROMMELEN EN PARTNERS

3. Verblijfskwaliteit St. Martiniplantsoen

Derde belangrijke locatie aan de route is het St. Martiniplantsoen en de St. Martinisteeg. In dit gebied is momenteel de bibliotheek gevestigd. Daarnaast zijn er enkele winkeltjes en staat er een (nieuwbouw)pand leeg. Het is gewenst om in de St. Martinisteeg te streven naar verdere versterking van de publieks-gerichte voorzieningen door toevoeging van winkels en/of kleinschalige horeca.

Het St. Martiniplantsoen is een rustige openbare ruimte met voornamelijk woningen en parkeerplaatsen. Midden in het plantsoen staat het bezinningsmonument. De aantrekkelijkheid van het plantsoen als schakel in de looproute kan versterkt worden door de looproute en de verblijfsfunctie te verbeteren (ook in relatie met de bibliotheek). Dit kan bijvoorbeeld door het opofferen van enkele parkeerplaatsen ten behoeve van de looproute richting Breedeplaats, het toevoegen van het looppad door het plantsoen of enkele bankjes (impressie 3). Om hier uitvoering aan te geven is een nadere uitwerking in een herinrichtingsplan gewenst.

DROOGH TROMMELEN EN PARTNERS

Huidige situatie Ockingahiem

Functiewijziging gewenst

Functiewijziging Ockingahiem

Winkelcentrum Ockingahiem is verouderd en (op termijn) naar verwachting niet geschikt als volwaardige, volledig ingevulde winkellocatie. Enerzijds is het gewenst om de (toekomstige) potenties voor winkels zoveel mogelijk te bundelen in de kansrijke winkelstraten (Voorstraat, Dijkstraat). Anderzijds is het voor de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van het gebied gewenst dat langdurige leegstand en verloedering wordt voorkomen. Het is gewenst om winkelcentrum Ockingahiem de ruimte te bieden voor transformatie van detailhandel naar overige centrumfuncties. Te denken valt aan (zorg)woningen, zorgfuncties (huisarts, fysiotherapeut, apotheek etc.) of andere publieksgerichte functies.

Ockingahiem bestaat naast winkels op de begane grond uit twee lagen woningen. Integrale herontwikkeling (ook bovengelegen woningen) tot een nieuw en aantrekkelijk, binnenstedelijk woonmilieu is vanuit de ligging te overwegen, maar lijkt vooralsnog lastig uitvoerbaar (vele eigenaren, boekwaarde).

4.5 Uitvoering

De Franeker binnenstad heeft een relatief goede uitgangspositie om het brede voorzieningenaanbod te behouden en waar mogelijk te versterken. Wel is de winkelmarkt fundamenteel gewijzigd en dat heeft ook gevolgen voor Franeker. Als gevolg van landelijke trends neemt de vraag naar winkels de komende jaren verder af. Achterblijvende investeringen (afwachterende marktpartijen), stagnatie en meer leegstand liggen op de loer. Niet alleen het voorzieningenaanbod is in het geding, maar ook het woon- en leefklimaat.

Binnenstadvisie als nieuwe basis

Het maken van heldere keuzes (focus op een beperkt aantal deelgebieden en strategische locaties) is een belangrijke eerste stap om het vertrouwen en investerings-mogelijkheden op relatief dure en ingewikkelde locaties in de binnenstad te realiseren. Potenties dienen zoveel mogelijk naar de gewenste deelgebieden getrechterd te worden. De ervaring leert dat 'als alles overal mag' er in de praktijk niks (substantieel structuur-versterkend) gebeurt. In kaart 7 zijn de deelgebieden aangegeven waarin concentratie van winkels

en horeca gewenst is, functieverbreiding de voorkeur heeft en deelgebieden waar het verstandig is commerciële voorzieningen af te bouwen. Het vaststellen van en vasthouden aan deze binnenstadsvisie (en vertalen naar het bestemmingsplan) is een belangrijke eerste stap om de winkelmarkt te stimuleren.

‘Centrumcoach’

Prioriteit ligt bij versterking van het kernwinkelgebied en verbeteren van de relatie tussen de Leeuwarderweg en de binnenstad. Focussen op een compact kernwinkelgebied met een heldere routing (bundelen passantenstroom) is cruciaal. Dat vraagt investeringen van zowel gemeente als marktpartijen op strategische locaties die de positie van de binnenstad als geheel versterken. Bij uitvoering van de binnenstadsvisie is het dan ook gewenst om marktpartijen actief te betrekken en stap voor stap tot uitvoering te komen. Gelet op de impasse bij (veel) marktpartijen en de maatschappelijke urgentie vraagt de uitwerking en uitvoering van de visie om een strategische inhoudelijke en procesmatige ‘coaching’ en samenwerkingsvorm. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door het benoemen van een ‘centrumcoach’.

Binnenstadsmanagement

Naast een centrumcoach (die zich bezig houdt met de ‘zware’ strategische projecten voor de (middel)lange termijn) kan gekozen worden voor de introductie van binnenstadsmanagement. Hierin kunnen partijen (gemeente, eigenaren, ondernemers) samen werken aan concrete, snel uitvoerbare projecten op het gebied van marketing, promotie, acquisitie, uitstraling, evenementen, etc. De synergie en wisselwerking met het watersporttoerisme is hierbij een belangrijk aandachtspunt. Cruciaal is te focussen op concrete projecten in een praktische vorm van samenwerken. Het beschikbaar stellen van voldoende capaciteit en het helder afbakenen van taken en bevoegdheden zijn van groot belang om tot concrete initiatieven en uitvoering te komen. Om de samenwerking te stimuleren en te organiseren kan een binnenstadsmanager benoemd worden.

Aanpak leegstand

De trend van de toename van het aantal leegstaande winkelmeters vraagt om een heldere aanpak. In Franeker neemt de leegstand met name toe in de randgebieden van de binnenstad. De gemeente kan in dit

soort gebieden winkelbestemmingen in het bestemmingsplan verruimen. Dit biedt kansen voor het herinvullen van panden met andere functies, waardoor aanloopmilieus interessant blijven voor bezoekers van de binnenstad en langdurige leegstand kan worden voorkomen.

Samenwerking met eigenaren is cruciaal om belangen voor de binnenstad te trechteren en op de juiste locatie te investeren. Hier is ook de centrumcoach van belang. Deze neemt de rol in van bemiddelaar tussen (markt)partijen en kan er vanuit een onafhankelijke positie voor zorgen dat belangen objectief en eerlijk tegen elkaar worden afgewogen. Zo wordt voorkomen dat veel partijen op teveel locaties hetzelfde nastreven en partijen tegen elkaar worden uitgespeeld. Gezamenlijk doel is om concrete leegstand aan te pakken met de juiste functie op de juiste plaats. Deze visie biedt de kaders voor het te voeren beleid (o.a. bestemmingsplan), het creëren van benodigde randvoorwaarden (o.a. looproute) en het toetsen van toekomstige initiatieven. Het biedt ondernemers en eigenaren duidelijkheid over mogelijkheden en gewenste ontwikkelingsrichting van de verschillende deelgebieden (functieprofielen).

Franeker, Ster van de Elf Steden

Bijlage II

Hoofdstuk 4 van het 'Masterplan Watersportkern
Franeker (Waterfront)'

Gemeente

Franekeradeel

IMOSS

STEDENBOUW
LANDSCHAP
BUITENRUIMTE

ZET KOERS NAAR
DE STER VAN DE ELF STEDEN!

MASTERPLAN
WATERSPORTKERN FRANEKER
DEEL 1: VISIE EN MAATREGELEN

Het auteursrecht op alle in dit rapport opgenomen beeldmateriaal en tekst berust bij IMOSS bureau voor stedenbouw bv. De opdrachtgevers hebben het gebruiksrecht op de gehele inhoud van dit rapport.

Voor een ieder behalve de opdrachtgevers geldt dat niets uit dit rapport mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van IMOSS bureau voor stedenbouw bv.

In opdracht van:

In samenwerking met:

ZET KOERS NAAR DE STER VAN DE ELF STEDEN!

MASTERPLAN
WATERSPORTKERN FRANEKER
DEEL 1: VISIE EN MAATREGELEN

1 juni 2011

4. RUIMTELIJKE VISIE

4.1 Inleiding

Uit de analyse blijkt dat Franeker een uniek bewaard gebleven historische stad is met een bijzondere geschiedenis. Franeker herbergt een fraai bewaard gebleven binnenstad met schitterende monumenten, unieke gebouwen en bijzondere trekkers zoals het Planetarium van Eise Eisinga. Franeker ligt bovendien in een aantrekkelijk landschap waar de oude patronen zoals kwelderruggen en terpen nog herkenbaar zijn. Zowel op het land als over water is de stad goed ontsloten en daardoor prima bereikbaar. Ondanks al deze kwaliteiten heeft de waterrecreant Franeker nog onvoldoende 'ontdekt'. Veel toeristen passeren de stad en er zijn maar weinig mensen die besluiten om aan te meren en te genieten van alle interessante en mooie dingen die de stad te bieden heeft. Dit heeft een viertal oorzaken:

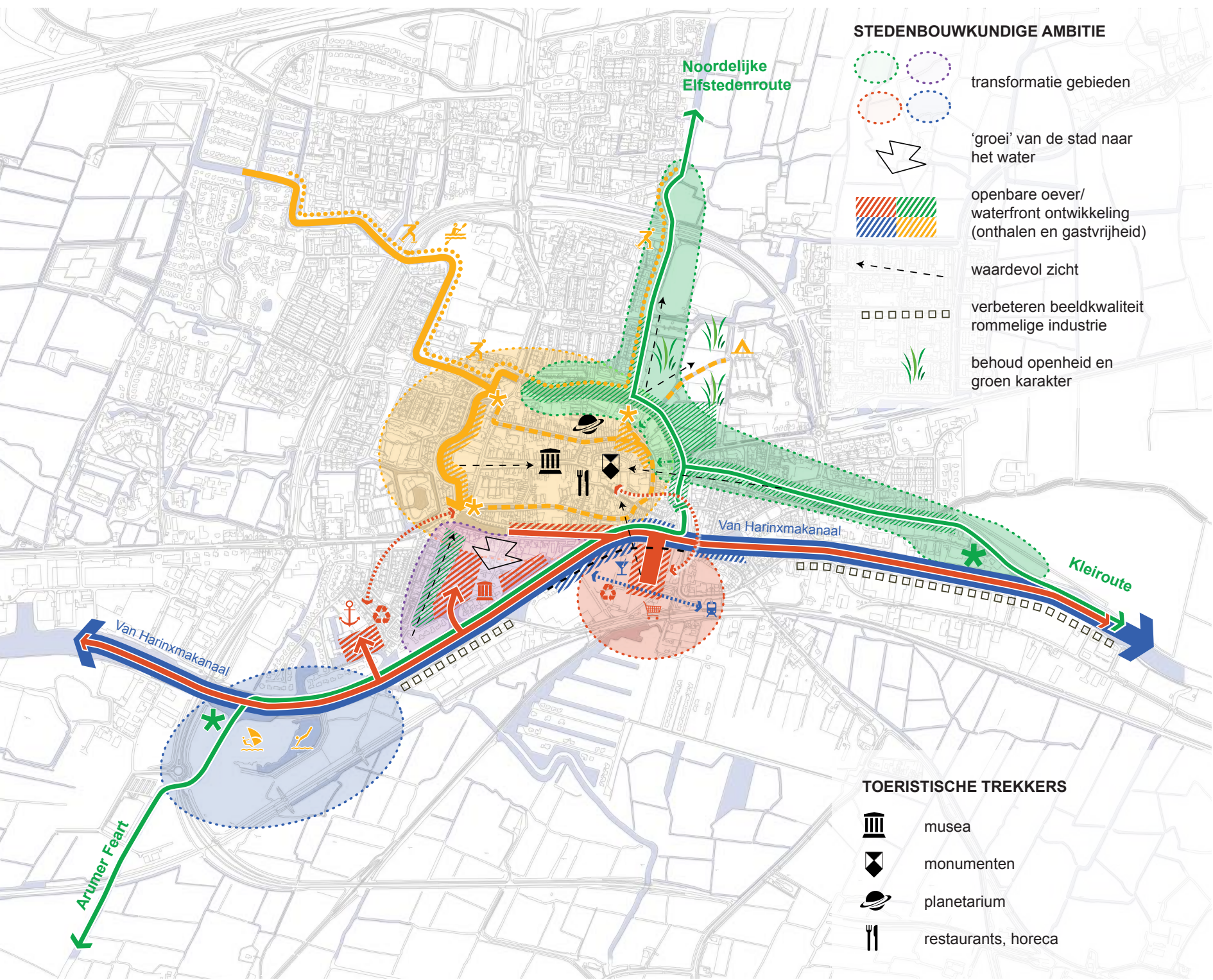
1. Het historisch karakter van de stad is vanaf het water nauwelijks te ervaren. In plaats daarvan wordt het beeld vanaf het doorgaande Van Harinxmakanaal, waar de meeste passanten langs varen, bepaald door rommelige industrie;
2. Er zijn weinig aanlegplekken voor de verschillende soorten waterrecreanten (dit geldt voor zowel charterschepen, zeil- en motorboten en de overige kleine watersport);
3. Het is erg lastig om 'de stad in te varen'. Dit wordt veroorzaakt door onvoldoende vaardiepte in vaarwegen, te lage bruggen en dammen;
4. Het netwerk van vaarwegen in en rond Franeker herbergt enkele knelpunten die de stad als bestemming in meerdaagse route onaantrekkelijk maakt.

Om Franeker bij de watersporters op de kaart te zetten moet er een aantal dingen gebeuren. Het eerste punt (de zichtbaarheid van de historische stad vanaf het water) is op korte termijn maar beperkt oplosbaar. Op middellange termijn kan de zichtbaarheid verbeteren door (wanneer er zich kansen aandienen) bewust in te zetten om een kwalitatief hoogwaardig waterfront te ontwikkelen. Voor een aantal gebieden geeft dit masterplan richting aan de ruimtelijke ontwikkeling van de toekomst (zie ondermeer paragraaf 4.2.4).

Voor de korte termijn is het van het grootste belang om in te zetten op promotie van de stad. De watersporter moet bekend worden met de 'verborgen' kwaliteiten van Franeker.

De punten 2 tot en met 4 zijn met concrete maatregelen te verbeteren. De visie zet dan ook in op een voortvarende aanpak van deze knelpunten. In de volgende paragrafen wordt de visie in haar onderdelen nader uitgewerkt. Hierbij wordt i.v.m. de leesbaarheid onderscheid gemaakt tussen de componenten van de stedenbouwkundige visie en de onderdelen van de nautische visie.

**ZIELJACHTEN (ZEEGAAND)
GROTE MOTORBOTEN**

- hoofdroute
- aanlegplekken
- jachthaven
- lozing afvalwater
- supermarkt
- werfmuseum
- looproute

MIDDELGROTE MOTORBOTEN

- hoofdroute
- aanlegplekken
- oriëntatiepunt
- nieuwe brug
- looproute naar binnenstad

KLEINE RECREATIEVAART

- hoofdroute
- aanlegplekken
- oriëntatiepunt (markering entree binnenstad)
- elfstedenroute (kano, schaats)
- camping
- dagrecreatie

**CHARTER-, CRUISE- EN
BEROEPSVAART**

- hoofdroute
- aanlegplekken
- bochtverruiming
- uitgaansgelegenheid
- treinstation
- looproute

**4.2 Ontwikkelingen in de stad
(stedenbouwkundige visie)**

De stedenbouwkundige visie beoogt de beeldkwaliteit van de stad te verbeteren door in te zetten op een vijftal integrale gebiedstransformaties met ieder een eigen karakter, een kenmerkende sfeer en identiteit. Deze transformaties dragen bij aan het oplossen van de ruimtelijke knelpunten, zoals de beperkte zichtbaarheid van de binnenstad en de 'rommelige' uitstraling van de oevers van het waterfont. De gebieden zijn de aandachtsvelden van de stad waar Franeker de komende decennia 'toe kan groeien' naar het water. Voor alle vijf gebieden geldt dat ze een bijdrage leveren aan een betere vervlechting van de stad met de waterstructuur. Hierdoor wordt het in de toekomst mogelijk om, meer dan nu het geval is, Franeker in te varen in plaats van langs te varen.

De transformatiegebieden worden in dit Masterplan aangeduid met de term 'projecten'. Hiermee wordt onderscheid gemaakt met de term 'maatregelen'. Maatregelen zijn concrete ruimtelijke ingrepen die onderdeel uitmaken van een project. Een project bevat meerdere maatregelen.

Naast fysieke maatregelen bevat dit Masterplan ook niet-fysieke (algemene) maatregelen. Deze hebben betrekking op zaken als communicatie, marketing en organisatie.

De volgende subparagrafen beschrijven de vijf ruimtelijke transformaties (projecten) en schetsen een beeld van een mogelijk wensbeeld voor het betreffende gebied. De schetsen geven slechts een weergave van de potenties van de verschillende gebieden en zijn niet opgenomen om een eindbeeld te suggereren.

Per project wordt hierna aangegeven wat de belangrijkste stedenbouwkundig randvoorwaarden en uitgangspunten zijn.

Bijlage II

Stedenbouwkundige randvoorwaarden en uitgangspunten

- maatregelen gericht op beter benutting van de stadsgrachten (binnenring) door de klein recreatievaart zoals kano's en fluisterbootjes
- behoud waardevol (historisch) karakter grachten
- aanlegplekken positioneren in aansluiting op verblijfsplekken/

routes voetgangers

- beperkte omvang aanlegvoorzieningen i.v.m. beperkte ruimte in de binnengrachten
- rekening houden met overig gebruik openbare ruimte (verkeer, parkeren, routes)

◀ Grachten binnenstad

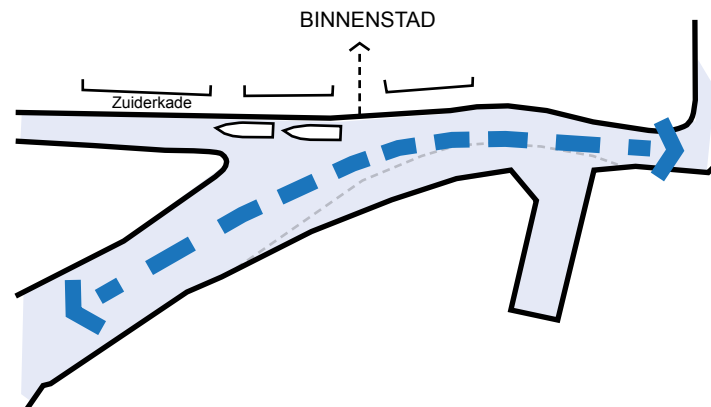
4.2.1 Binnenstad

De binnenstad van Franeker is de afgelopen jaren grondig aangepakt. Monumenten zijn hersteld en de inrichting van de openbare ruimte is in overeenstemming gebracht met de historische betekenis van de plek. De belevingswaarde voor de bezoeker is nadrukkelijk verbeterd. Dit geldt met name voor bezoekers die zich op het land bevinden.

Voor de watersporter zijn de verbeteringen echter veelal cosmetisch van aard. Kades zijn mooi en netjes en de grachten zijn een genot om doorheen te varen met een kano of fluisterboot. Nergens is echter een mogelijkheid om uit te stappen om vanaf het water de binnenstad ook écht te benaderen. Ook zijn niet alle grachten bevaarbaar en toegankelijk voor kleine boten.

De stedenbouwkundige visie voor de binnenstad zet in op het verbeteren van de gebruikswaarde voor de watersporter. Dit houdt in het realiseren van in- en uitstapplaatsen voor bijvoorbeeld kanovaarders, het toegankelijk maken van vaarwegen en het verbeteren van de oriëntatie op het water. Dit kan door de (verscholen) toegangen van de stadsgrachten vanaf de bolwerken beter zichtbaar te maken.

Bovendien kunnen de aanlegmogelijkheden voor grotere schepen aan de kant van het Van Harinxma Kanaal (Zuiderkade) vergroot worden wanneer de voorgenomen bochtverruiming wordt gerealiseerd. Hierdoor hebben de toeristen van bijvoorbeeld cruiseschepen in de toekomst direct toegang tot de binnenstad.

Door bochtverbreiding kanaal meer aanlegmogelijkheden cruiseschepen langs Zuiderkade

Stedenbouwkundige randvoorwaarden en uitgangspunten

- inrichting gericht op realisatie van een grote hoeveelheid aanlegplekken voor motorboten (recreatieklasse Dm)
- behoud waardevol (historisch) karakter bolwerken en trekvaarten
- behoud open en groen karakter 'groen long' (Bloemketerp)
- alle maatregelen inpassen in 'beschermde stadsgezicht'
- alleen passantenplekken aanleggen, géén vaste ligplekken
- eenvoudige functionele aanlegplekken (kwalitatief hoogwaardig én duurzaam materiaalgebruik) zonder in het oog springende

voorzieningen en/of gebouwde constructies

- Ondersteunende voorzieningen zoals douche- of toiletvoorzieningen onderbrengen in bestaande bebouwing
- koppeling van aanlegvoorzieningen aan wandelroutes en verbindingen met de binnenstad en toeristische trekkers
- optimale inzet op verduurzaming watersport door realisatie hoogwaardige voorzieningen (oplaadpunten elektra, afvoer vuil water etc.)

4.2.2 Alde Trekvaart, Noordelijke bolwerken en Bloemketerp

Het project Alde Trekvaart, Noordelijke bolwerken en Bloemketerp is één samenhangend project dat tot doel heeft de stad Franeker aantrekkelijk te maken voor de doelgroep van de kleine motorboten tot 1,30 m diepgang (recreatieklasse Dm). Dit gebied maakt onderdeel uit van de Noordelijke Elfstedenroute en vormt een belangrijke schakel in het recreatieve vaarnetwerk. Het Masterplan zet erop in dat passanten binnen dit gebied zich goed kunnen oriënteren, ruimte vinden om aan te leggen en op een gemakkelijke manier hun weg weten te vinden naar de binnenstad. Daarom begint dit project al bij de splitsing van de Kleiroute en het Van Harinxmakanaal, bij de ingang van de Alde Trekvaart. Dit punt is een belangrijk oriëntatiepunt voor de watersporter die vanuit de richting Leeuwarden richting Franeker vaart. Op dit punt zal de watersporter 'verleid' moeten worden om de route naar de binnenstad te kiezen. Vervolgens zal op de Alde Trekvaart ruimte gecreëerd moeten worden voor aanlegplekken en voorzieningen voor deze groep watersporters. Datzelfde geldt voor de Noordelijke bolwerken en het eerste stuk van de Doanjumer Feart vaart. Aan de stadskant van de bolwerken kunnen passantenplekken gecreëerd worden in combinatie met een wandelroute langs de bolwerken. Wanneer in de toekomst de capaciteit onvoldoende blijkt te zijn, kan naar de noordelijke oever aan de zijde van Bloemketerp gekeken worden. Hier bestaat de mogelijkheid om, met respect voor de openheid en het groene karakter van het gebied, aanlegplekken voor passanten te maken. Deze ontwikkeling zou een impuls voor dit gebied kunnen zijn waardoor de belevingswaarde en de (recreatieve) toegankelijkheid van het gebied vergroot kunnen worden.

De omgeving van de Saakstra's brêge wordt een centraal punt in dit project. Zeker wanneer de Oosterpoortdam vervangen wordt door een brug, komt de Stadsherberg op een kruispunt van vaarwegen te liggen. Dit sluit mooi aan bij de historische positie van deze plek in het vaarwegennetwerk rond de binnenstad van Franeker.

Stedenbouwkundige randvoorwaarden en uitgangspunten

- realisatie multifunctioneel voorzieningengebied gericht op de grote watersport (zeegaande motorboten, zeiljachten, chartervaart en cruise schepen)
- behoud waardevol karakter bestaande monumenten (zoals pakhuizen)
- hoogwaardige, levendige inrichting openbare ruimte
- heldere route/verbinding realiseren tussen pleisterplaats en binnenstad

- heldere route/verbinding realiseren tussen pleisterplaats en stationsgebied
- duurzame verkeersinrichting (voldoende parkeerplaatsen)
- inrichting als hoogwaardig verblijfsgebied met accent op voetgangers
- gebruik voorzieningen door meerdere toeristische doelgroepen
- optimale inzet op verduurzaming watersport door realisatie hoogwaardige voorzieningen (oplaadpunten elektra, afvoer vuil water etc.)

Sfeerimpressie omgeving insteekhaven in combinatie met bochtverruiming

4.2.3 Pleisterplaats

Het terrein aan de Prins Hendrikkade is één van de belangrijkste ontwikkelingsgebieden in dit Mastreplan. Hier liggen grote kansen voor de watersport in Franeker. Er is ruimte om een unieke voorziening te creëren ten behoeve van de doelgroep die in potentie veel opbrengt voor Franeker. Dit is de doelgroep van de grote motorboten en zeiljachten, veelal op doorvaart richting Harlingen en de Waddenzee. Grote aantallen schepen passeren jaarlijks zonder Franeker aan te doen. Wanneer er op deze plek kwalitatief hoogwaardige voorzieningen worden gerealiseerd is het aannemelijk dat een groot gedeelte ook daadwerkelijk hiervan gebruik zal maken.

Er wordt voorgesteld om, in combinatie met de door de Provincie Fryslân voorgenomen bochtverruiming, een insteekhaven te realiseren. Deze insteekhaven is het centrale element in een integrale gebiedsontwikkeling waarin naast passantenligplaatsen ruimte is voor hoogwaardige verblijfsruimten (terrasjes), horeca,

parkeervoorzieningen, winkels t.b.v. de watersport en uitgaansmogelijkheden. De ligging nabij het station en de bestaande supermarkt maakt de locatie aantrekkelijk voor opstappers. Hier kan bevoorrading plaatsvinden en kunnen de laatste inkopen worden gedaan alvorens men de Waddenzee op vaart. De binnenstad zal profiteren doordat de mensen op loopafstand restaurants, musea en winkels vinden.

Doordat de voorzieningen nieuw ontwikkeld worden kan ingespeeld worden op de laatste eisen ten aanzien van kwaliteit en duurzaamheid. Een slimme jaarrond exploitatie is mogelijk als de voorzieningen zoals oplaadpunten voor elektra, lozingspunten en sanitair zo geplaatst worden dat ook andere groepen recreanten er gebruik van kunnen maken. Het hele jaar zouden bijvoorbeeld zogenaamde campers gebruik kunnen maken van de voorzieningen wanneer de mogelijkheid bestaat om met een camper te overnachten. Hierdoor kunnen extra inkomsten worden gegenereerd.

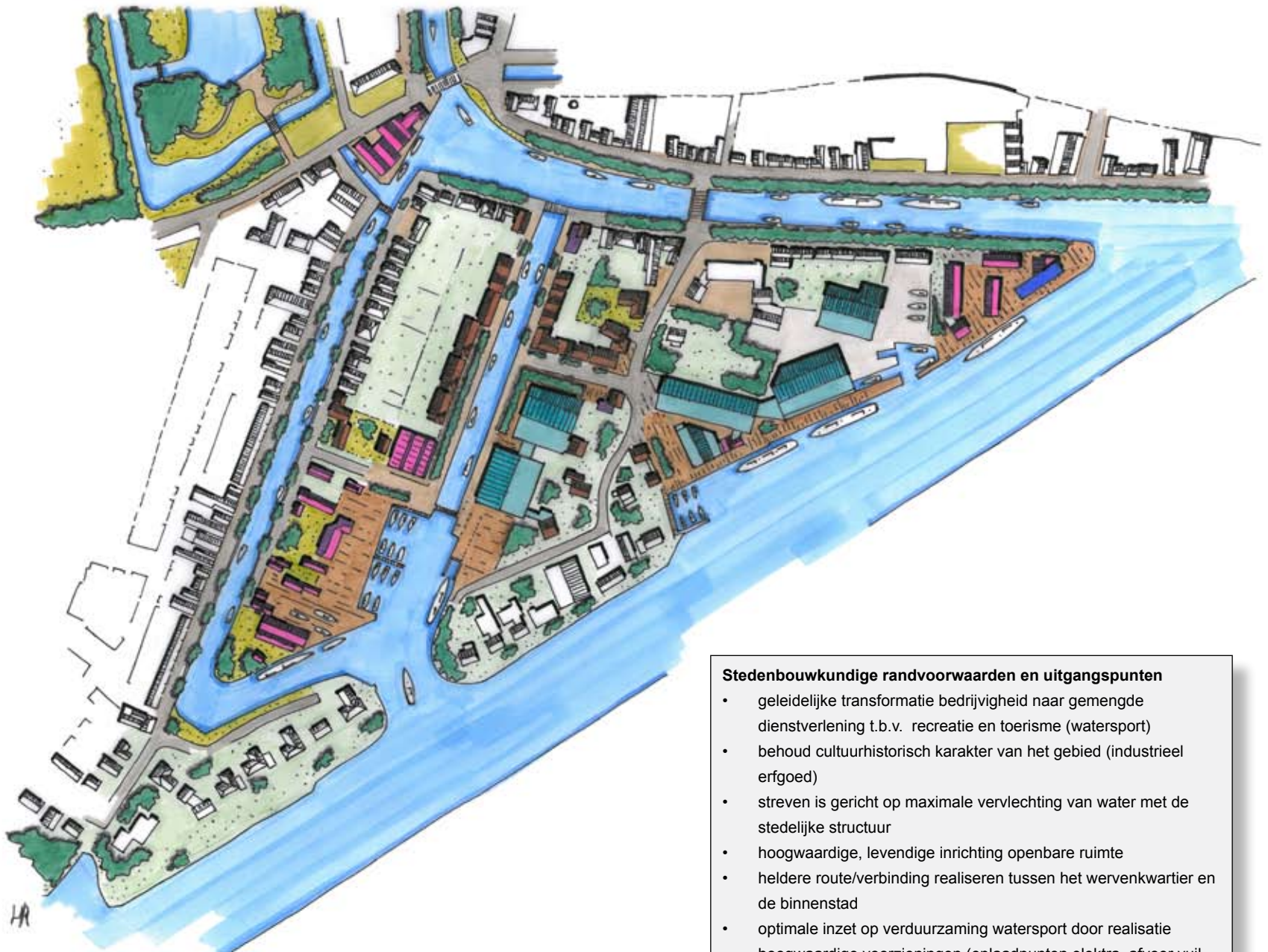
Het gebied hoeft niet in één keer ontwikkeld te worden. Het is heel goed denkbaar dat bestaande bedrijfsgebouwen gehandhaafd blijven of op termijn een nieuwe functie krijgen.

Het optimale scenario gaat uit van de realisatie van de bochtverruiming in het Van Harinxmakanaal. Als dat door gaat biedt dit grote voordelen. Naast de mogelijkheid om werk met werk te maken, biedt deze ontwikkeling ook kansen voor een betere benutting van het gebied. De bochtverruiming kan namelijk de mogelijkheid creëren om ook charterschepen en cruiseschepen in ruime mate te voorzien van ligplekken. Dit biedt, in verband met de gunstige ligging t.o.v. het station veel extra kansen. Mocht de bochtverruiming onverhoopt niet doorgaan, dan is een kleine variant van het zelfde concept mogelijk. In deze variant wordt er wel een insteekhaven t.b.v. grote motorboten en zeiljachten gerealiseerd, maar zal er minder ruimte zijn voor charterschepen om aan te meren.

Beide opties zijn indicatief weergegeven in nevenstaande schetsen.

Sfeerimpressie omgeving insteekhaven zonder bochtverruiming (kleine variant)

Stedenbouwkundige randvoorwaarden en uitgangspunten

- geleidelijke transformatie bedrijvigheid naar gemengde dienstverlening t.b.v. recreatie en toerisme (watersport)
- behoud cultuurhistorisch karakter van het gebied (industriel erfgoed)
- streven is gericht op maximale vervlechting van water met de stedelijke structuur
- hoogwaardige, levendige inrichting openbare ruimte
- heldere route/verbinding realiseren tussen het wervenkwartier en de binnenstad
- optimale inzet op verduurzaming watersport door realisatie hoogwaardige voorzieningen (oplaadpunten elektra, afvoer vuil water etc.)

◀ Sfeerimpressie omgeving De Tuinen

4.2.4 Het Wervenkwartier

Het wervenkwartier is het oude industriële centrum van Franeker. Het is een levendig gemengd gebied waar nijverheid, handel en wonen door elkaar plaats vinden. Voor het Waterfront van Franeker is dit een bijzonder belangrijke plek. Hier grenst de stad écht aan het water. Hier liggen dan ook kansen om de stad in de toekomst op een duurzame manier met het water te verbinden.

In dit Masterplan wordt het gebied 'de Tuinen', zoals het bij de meeste mensen bekend is, aangeduid als transformatiegebied voor de middellange termijn. Het gebied zal niet in één keer maar juist in fasen ontwikkeld worden, waarbij de functie langzaam zal verschuiven van werken en bedrijvigheid naar cultuur, recreatie en wonen.

Het gebied wordt een soort 'nautisch kwartier' met een historisch-industrieel karakter. Hier zal de geschiedenis van de scheepsbouw en de nijverheid zichtbaar blijven, maar in economisch opzicht zal het gebied zich meer en meer profileren op het gebied van de recreatie en de watersport.

De primaire doelgroep waar in dit gebied op ingespeeld kan worden is de doelgroep van de grotere motorboten en de zeiljachten. De passanten die van Leeuwarden naar Harlingen varen vinden hier een aantrekkelijke plek om te verblijven. De historische scheepswerf van Draaisma kan worden ontwikkeld tot museum wat mogelijk nog meer bezoekers naar dit gebied zal trekken.

Stedenbouwkundige randvoorwaarden en uitgangspunten

- inzet op ontwikkelingen met potentie voor het gehele waterfront van Franeker (dus geen op zichzelf staande ontwikkeling)
- inzet op ontwikkeling hoogwaardig multifunctioneel recreatiegebied met accent op waterrecreatie (verblijfsfunctie)
- zorgvuldige afronding naar het landschap, de randweg en het Van Harinxmakanaal
- benutting landschappelijke potentie als 'poort' van Franeker vanuit zuidwestelijke richting (Arumer Feart, Van Harinxmakanaal)
- heldere route/verbinding realiseren tussen het waterkwartier en de binnenstad en goede verbinding met de kleiroute
- heldere route/verbinding realiseren tussen het waterkwartier en de pleisterplaats bij de stationsbrug
- vorming van groene 'buffer' tussen woongebied Franeker en het in ontwikkeling zijnde westelijk bedrijventerrein
- benutting en versterking aanwezige landschappelijke waarden
- optimale inzet op duurzaam ecologische recreatiegebied

4.2.5 Het Waterkwartier (recreatieplas)

Het waterkwartier is een mogelijk ontwikkelingsgebied met potentie voor het waterfront van Franeker. Het ligt ten zuidwesten van de stad in de oksel van de nieuwe rondweg, aan de zuidzijde van het Van Harinxmakanaal. Het waterkwartier wordt begrensd door het van Harinxmakanaal (Noord), de Rondweg (West), het spoor (zuid) en het industrieterrein (oost).

Potentie

Doordat het waterkwartier grenst aan het van Harinxmakanaal en de Randweg is dit gebied bij uitstek geschikt als waterkwartier met een goede verbinding met de kleiroute en het Van Harinxmakanaal. De ligging maakt een sterke recreatieve verblijfsfunctie mogelijk voor Franeker, de regio en de Friese waterrecreatie. Op deze locatie is een invulling mogelijk waar elders in Franeker geen ruimte voor is zoals een waterskiparadijs, een duurzaam of ecologisch waterrecreatiegebied, een waterpretpark of een combinatie van duik- waterski- en outdoorscholen etc.

Het waterkwartier vormt een verbinding met het 'Wervenkwardier' waar een historisch- industrieel karakter wordt voorgesteld. Het 'Waterkwartier' staat daarmee niet op zichzelf maar sluit aan op de andere gebieden in het waterfront van Franeker.

De locatie biedt bij uitstek mogelijkheden voor functies waarbij land- en waterrecreatie elkaar versterken. Het bedienen van meerdere recreatieve doelgroepen (synergie) vormt een kans om dit gebied extra aantrekkelijk te maken voor bezoekers.

Beeldbepalende locatie

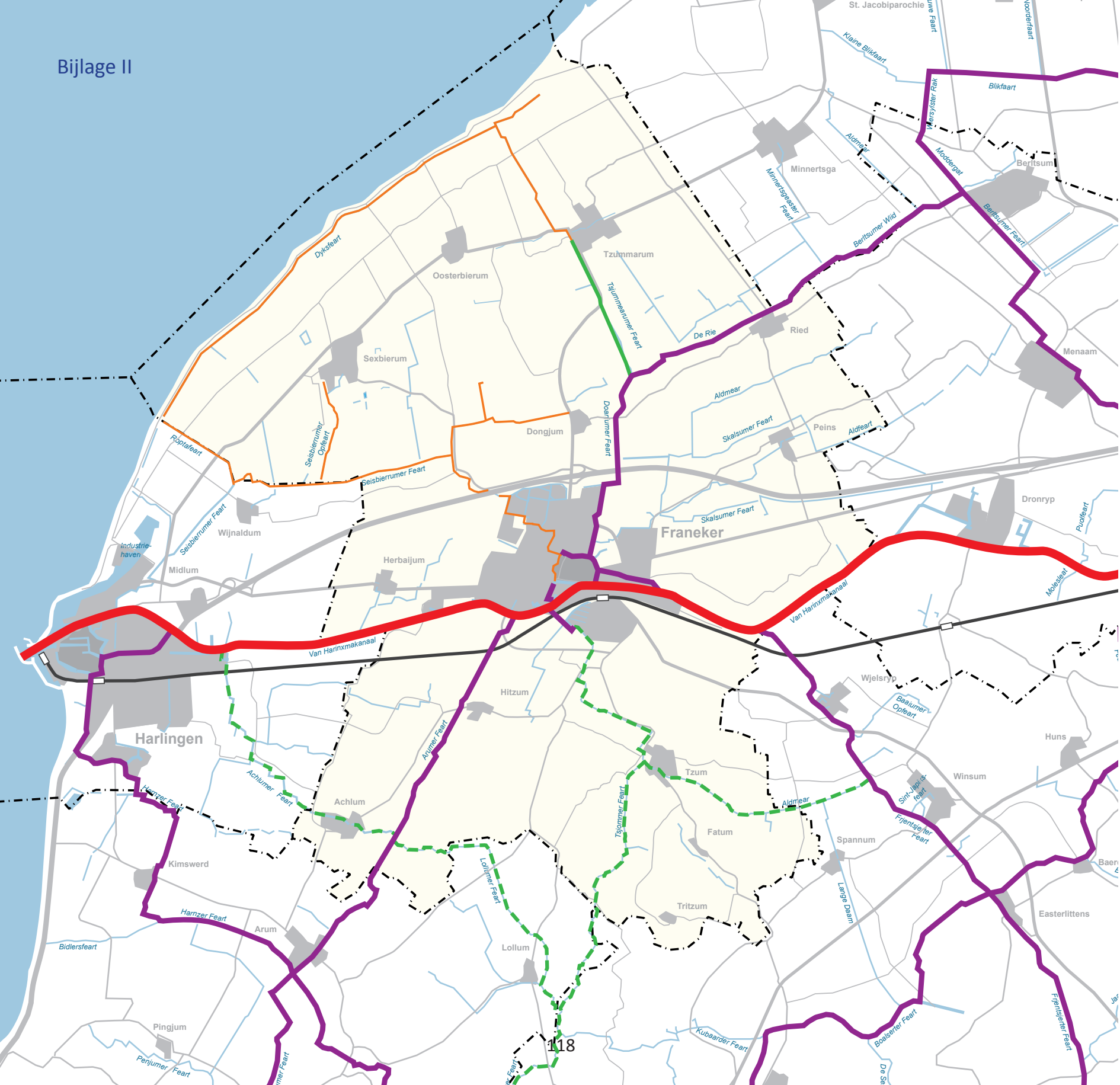
Het is een bijzondere en beeldbepalende plek doordat het 'het aanzicht' bepaalt van Franeker vanuit het zuidwesten en vanaf het Van Harinxmakanaal. Het is een afsluiting van het industriegebied en vormt waarschijnlijk voor een lange termijn de afronding van de stad naar het landschap. Omdat er weinig locaties met zoveel maat en potentie in de nabijheid van Franeker liggen, op korte

afstand van Leeuwarden, Amsterdam en Harlingen, zal met zorg moeten worden nagedacht over een mogelijke invulling. Gezien de overcapaciteit aan voor wonen bestemde gronden en de demografische ontwikkeling is de bestemming wonen een minder voor de hand liggende keuze. De nadruk zou bij de programmering van dit terrein moeten liggen op waterrecreatie, de betekenis voor de stadsrand van Franeker, duurzaamheid en uniciteit. Doel moet zijn een hoogwaardig recreatief gebied te ontwikkelen, waarbij de functies varen en recreatief medegebruik van het water uitgangspunten zijn. Het is waterkwartier zou bij voorkeur ook toegankelijk moeten zijn voor specifieke varende doelgroepen die Franeker kunnen bereiken. Het hoogwaardige karakter van het gebied komt terug in de stedenbouwkundige en landschappelijke inrichting. Het wordt daarmee een bijzonder gebied als aanvulling op de hoge kwaliteit van de fraaie binnenstad en het wervenkwardier. Het is dan ook van belang het terrein te reserveren voor die bijzondere functie(s), die op de lange termijn meerwaarde hebben voor Franeker en de Friese waterrecreatie. Tot die tijd zou verkoop moeten worden voorkomen en kunnen bijvoorbeeld een tijdelijke functie, kan huur of erfpacht worden overwogen.

Ten aanzien van de programmatische invulling van het gebied geldt het uitgangspunt dat aanvullende functies alleen toegestaan worden als deze de kwaliteit van het gebied versterken. Klassieke woonschepen passen bijvoorbeeld bij het 'nautisch recreatieve' karakter van het waterfront van Franeker. Dit in tegenstelling tot traditionele recreatiebungalows die op iedere willekeurige plek gerealiseerd kunnen worden.

Aan de hiernaast weergegeven sfeerimpressie kunnen geen rechten worden ontleend, de daadwerkelijke verbeelding zal in nader overleg tussen provincie en gemeente worden vastgesteld

◀ Sfeerimpressie omgeving Waterkwartier (recreatieplas). Aan deze sfeerimpressie kunnen geen rechten worden ontleend, de daadwerkelijke verbeelding zal in nader overleg tussen provincie en gemeente worden vastgesteld

4.3 Netwerken en verbindingen (nautische visie)

Bij het maken van keuzen ten aanzien van het vaarnetwerk wordt geredeneerd vanuit de vier doelgroepen die centraal staan in dit Masterplan. Deze doelgroepen zijn gekoppeld aan de recreatieklassen die de provincie Fryslân hanteert bij het bepalen van haar beleid ten aanzien van het vaarnetwerk. In nevenstaand kaartbeeld is het streefbeeld weergegeven van het vaarnetwerk op basis van de uitgangspunten van dit Masterplan.

Het streefbeeld laat zien dat met het Masterplan wordt ingezet op completering van het recreatief netwerk voor de kleine motorboten (recreatieklasse Dm). Deze keuze is gebaseerd op een verwachte groei van bezoekers aan Franeker wanneer knelpunten in dit netwerk worden opgelost. Deze verwachting is gebaseerd op de recente ontwikkeling van de Noordelijke Elfstedenroute richting Dokkum. Zeker wanneer een verbinding naar het zuiden (richting Bolsward) geschikt gemaakt wordt voor deze doelgroep kan de potentie van dit netwerk voor Franeker van grote betekenis zijn voor de watersport. De routes

maken van Franeker een knooppunt in een recreatief vaarnetwerk. De provincie Fryslân, de initiatiefnemer van de ontwikkeling van dit ‘Dm-netwerk’, prognosticeert aanzienlijke aantallen schepen die in de nabije toekomst gebruik gaan maken van dit netwerk.

Het streefbeeld vaarnetwerk wijkt op de volgende punten af van de huidige situatie:

- Arumer Feart wordt recreatieklasse Dm.
- Dm-doorverbinding ter hoogte van Oosterpoortdam.
- Noorderbolwerk wordt deels recreatieklasse Dm.
- Tzummarumer Feart wordt recreatieklasse E.
- Ten zuiden van Franeker worden verschillende watergangen aangewezen voor de recreatieklassen E en F.
- Ten noorden van Franeker worden verschillende watergangen aangewezen voor de recreatieklasse G.

	Klasse	Recreatieve vaarwegen			Kunstwerken	
		toegelaten diepgang boten	ingrijpdiepte (nieuw)	geadviseerde baggerdiepte (nieuw)	minimum hoogte t.o.v. maatgevende waterstand	minimum breedte
	Azm grote zeewaardige boten tot 2,10 m diepte	2,10 m	2,20 m	2,50 m	30,00 m	7,00 m
	Dm motorboten tot 1,50 m diepte	1,30 m	1,40 m	1,70 m	2,50 m	4,00 m
	E kleine zeil- en motorboten/sloepen tot 1,00 m diepte	1,00 m	1,10 m	1,30 m	2,00 m	-
	F kleine zeil- en motorboten/sloepen tot 0,80 m diepte	0,80 m	1,00 m	1,20 m	1,50 m	-
	G kano's	0,50 m	1,00 m	1,20 m	1,00 m	-

Maatvoering recreatieve vaarwegen en kunstwerken

- Kano/fluisterboot
- Middelgrote motorboot
- Grote motor-/zeilboot
- Charter-/beroepsvaart

Doelgroep overige kleine watersport

Doelgroep grote motorboten en zeiljachten

4.4 Doelgroepen watersporters in de stad

Op nevenstaande kaart is te zien welke vaarwegen worden toegekend aan welke doelgroepen. Wanneer een vaarweg is toegekend aan een bepaalde doelgroep betekent dit dat het water primair voor deze doelgroep wordt ingericht en beheerd. Voorzieningen die in of aan deze vaarweg worden aangebracht, worden afgestemd op deze doelgroep. Zo worden bijvoorbeeld ligplaatsen voor passanten gedimensioneerd op basis van de gekozen doelgroep. Andere doelgroepen kunnen (indien mogelijk) gebruik maken van deze vaarwegen maar krijgen geen prioriteit bij het maken van keuzen voor inrichtings- of beheersmaatregelen.

Doelgroep	Extra ligplaatsen	Mogelijke extra bestedingen (per jaar)	Aantal passanten (per jaar)
grote motorboten/zeiljachten	11 - 56	€ 348.000,- tot € 465.000,-	12.500 van Harinxmakanaal (30,00 m)
charterboten	4-6	€ 251.000,- tot € 334.000,-	12.500 van Harinxmakanaal
motorboten tot 1,30 m diepgang (excl. Arumerfeart)	60-108	€ 377.000,- tot € 679.000,-	Elfstedenroute Saakstra's brug 1.560 (bestaand) 5.000 eerste jaren tot uiteindelijk 9.000 totaal
overige kleine watersport	-	€ 5.800,-	uit omliggende dorpen vandaan

Benodigde extra ligplaatsen in de stad

Smallepad 32
3811 MG Amersfoort
T 033 448 15 46
F 033 448 15 48
info@imoss.nl
www.imoss.nl

IMOSS
STEDENBOUW
LANDSCHAP
BUITENRUIMTE

Structuurvisie Stad Franeker 2015-2025